

VENDIM
Nr. 2, datë 10.3.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, të përbëra nga:

Xhezair Zaganjori	kryesues
Ardian Dvorani	anëtar
Ardian Nuni	anëtar
Aleksandër Muskaj	anëtar
Arjana Fullani	anëtare
Evelina Qirjako	anëtare
Majlinda Andrea	anëtare
Guxim Zenelaj	anëtar
Andi Çeliku	anëtar
Medi Bici	anëtar
Edmond Islamaj	anëtar
Shkëlzen Selimi	anëtar
Artan Zeneli	anëtar
Admir Thanza	anëtar
Artan Broci	anëtar
Tom Ndreca	anëtar

Në seancën gjyqësore publike të datës 19.2.2014 dhe 10.3.2014 morën në shqyrtim çështjen administrative me nr. 2 akti, që u përket palëve:

PADITËS I K/PADITUR: Hyrjet Havaraj.

TË PADITUR K/PADITËS: Isa Gjonzeneli, Zelika Xhani, Shadije Malaj, Bardho Gjonzeneli.

E PADITUR NË PADI: Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë.

PERSONA TË TRETË NË K/PADI: **Sose Havari, Dallëndyshe Çekrezi, Afrim Havari, Ndriçim Havari.**

Seksioni i Administrimit dhe i Mbrojtjes së Tokës Vlorë.

OBJEKTI I PADISË: *Anulimin pjesërisht të vendimit nr. 113, datë 19.12.2007 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të ish-Pronarëve Vlorë.*

OBJEKTI I KUNDËRPADISË: *Të shpallet absolutisht i pavlefshëm akti i marrjes së tokës në pronësi me nr.21846 Regj, datë 16.6.1996.*

BAZA LIGJORE E PADISË: *Ligji nr. 9235, datë 29.7.2004 "Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve".*

BAZA LIGJORE E K/PADISË: *Nenet 116, 117 i K.Pr.Administrative dhe neni 160 i Kodit të Procedurës Civile.*

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 2820, datë 17.11.2009, ka vendosur:

1. Rrëzimin e padisë si të pabazuar në ligj.
2. Pranimin e kundërpadisë duke deklaruar pavlefshmërinë e pjeshme të aktit të marrjes së tokës në pronësi me nr. 21846 akti regjistrimi, datë 16.6.1996, në pjesën që krijon mbivendosje me vendimin nr. 113, datë 19.12.2007 të Agjencisë së Kthimit Kompensimit Pronave ish-Pronarëve Vlorë, sipas aktit të ekspertimit të për gatitur nga ekspertja Tefta Konomi.

Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 746, datë 20.7.2010, ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit nr. 2820, datë 17.11.2009 të Gjykatës së Shkallës së Parë Vlorë.

Kundër këtij vendimi më datë 28.9.2010 ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë paditësi Hyrjet Havaraj, i cili kërkon ndryshimin e vendimit nr. 2820, datë 17.11.2009 të Gjykatës së Rrethit

Gjyqësor Vlorë, si dhe të vendimit nr. 746, datë 20.7.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe, duke e gjykuar çështjen në fakt, pranimin e padisë dhe rrëzimin e kundërpadisë, duke parashtruar shkaqet si më poshtë:

- Jemi kundër vendimit të gjykatës dhe e ankimojmë brenda afatit ligjor, pasi në dhënien e vendimeve nuk është zbatuar ligji;

- Zgjidhja e çështjes nuk është bërë në përputhje me objektin e padisë dhe të kundërpadisë;

- Pala paditëse (trashëgimlënësi i tyre) ka qenë subjekt i ligjit nr. 7501 dhe ka përfituar 4500 m² tokë bujqësore, e pasqyruar përfundimisht kjo me aktin nr. 21846, datë 16.6.1996. Nga ana tjetër të paditurve kundërpaditë, me vendimin nr. 113, datë 19.12.2007 të AKKKP Vlorë, iu është njohur dhe kthyer një sipërfaqe prej 5000 m². Kjo është tokë bujqësore dhe nuk mund të kthehej nga AKK Pronave, pasi bie ndesh me nenin 7 të ligjit nr. 9235, datë 29.7.2004;

- Në asnjërin prej vendimeve të gjykatave nuk gjen përgjigje pretendimi ynë se toka bujqësore nuk mund të jetë objekt trajtimi nga ligji për kthimin e pronës. Në këtë mënyrë gjykata ka shkelur hapur nenin 6 dhe 126 të Kodit të Procedurës Civile.

- Vendi ku ndodhet sipërfaqja prej 2500 m², nuk listohet si zonë me përparësi turizmin. Ato janë të përcaktuara më së miri në vendimin e Këshillit të Ministave nr. 88, datë 1.3.1993. Gjykata e mbështet vendimin e saj në një shkresë të Bashkisë Orikum, dhe jo në vendimin e Këshillit të Ministave nr. 88, datë 1.3.1993. Shkresa e lëshuar prej bashkisë nuk është një akt administrativ i lëshuar nga një organ brenda kompetencave të tij.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga gjyqtarët Xhezair Zaganjori dhe Admir Thanza; konstatuan mungesën e palës paditëse, të paditurve dhe personave të tretë; dëgjuan përfaqësuesin e palës së paditur Shadije Malaj, av. Eno Bushi, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimit nr. 2820, datë 17.11.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe të vendimit nr. 1682, datë 20.7.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë,

VËREJNË:

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësi i kundërpaditur, Hyrjet Havaraj, është trashëgimtar ligjor i radhës së parë i së ndjerës Qeriba Havaraj, e cila ka vdekur në datë 4.7.2006. Në zbatim të ligjit nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën”, Komisioni i Ndarjes së Tokës në Orikum, nëpërmjet aktit të marrjes së tokës në pronësi nr. 21846, datë 16.6.1996, i ka kaluar në pronësi të ndjerës Qeriba Havari, në vendin e quajtur “Nisi” me kufijtë përkatës, në parcelën nr. 27, një sipërfaqe toke bujqësore prej 2500 m² dhe po në të njëjtin vend i ka dhënë në përdorim një sipërfaqe toke prej 2000 m². Pas azhurnimit, parcela nr. 27 është regjistruar në Zyrën e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme me nr. 519/6. Pas vdekjes së trashëgimlënëses Qeriba Havari, të drejtat mbi këto pasuri u kanë kaluar trashëgimtarëve të saj, paditësit të kundërpaditur Hyrjet Havari dhe personave të tretë Sose Havari, Dallëndyshe Çekrezi (Havari), Afrim Havari, Ndriçim Havari.

2. Me vendimin nr. 113, datë 19.12.2007, Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish–Pronarëve Vlorë, i ka njohur të paditurve kundërpaditës, trashëgimtarëve të Bego Gjonzenelit, pronësinë mbi një sipërfaqe trualli prej 410 vretën, në vendin e quajtur “Fusha e Nisisë”, duke u kthyer në natyrë veç të tjerave edhe një sipërfaqe toke prej 5700 m², në parcelën 519/16.

3. Paditësi, duke pretenduar se sipërfaqja e kthyer të paditurve cenon pronësinë e tij mbi sipërfaqen e tokës së dhënë në pronësi me aktin e marrjes së tokës në pronësi, ka kërkuar anulimin pjesërisht të vendimit nr. 113, datë 19.12.2007 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të ish-

Pronarëve Vlorë, për pjesën në të cilën është disponuar në lidhje me kthimin e pasurisë për sipërfaqen e përmendur më lart, të cilën paditësi e ka një pjesë në pronësi dhe tjetrën në përdorim.

4. Në gjykim, nga ana e të paditurve (trashëgimtarëve të Bego Gjonzenelit) është ngritur kundërpadi, me anë të së cilës kundërshtohet akti i marrjes së tokës në pronësi me nr. 21846, datë 16.6.2006, dhënë në favor të palës paditëse.

5. Gjatë gjykimit në shkallë të parë, ka rezultuar se sipërfaqja prej 2500 m² dhe 2000 m², që i është dhënë respektivisht në pronësi dhe në përdorim trashëgimlënësës së paditësit të kundërpaditur, ndodhet brenda parcelës nr. 519/16, pra brenda sipërfaqes prej 5700 m² që i është kthyer trashëgimtarëve të Bego Gjonzenelit, me anë të vendimit nr. 113, datë 19.12.2007 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-Pronarëve Vlorë.

6. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 2820, datë 17.11.2009, ka vendosur rrëzimin e padisë si të pabazuar në ligj, si dhe pranimin e kundërpadisë, duke deklaruar pavlefshmërinë e pjesshme të aktit të marrjes së tokës në pronësi me nr. 21846 akt regjistrimi, datë 16.6.1996, në pjesën që krijon mbivendosje me vendimin nr. 113, datë 19.12.2007 të Agjencisë së Kthimit Kompensimit Pronave ish-Pronarëve Vlorë.

7. Në këtë vendim gjykata ka arritur duke arsyetuar se ligji nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën” parashikon si organin kompetent shtetëror për pajisjen me tokë të ish-punonjësve të kooperativave dhe ndërmarrjeve bujqësore, komisionin e ndarjes së tokës në bashki ose komunë. Në rastin në shqyrtim, paditësit të kundërpaditur toka nuk i është dhënë nga ky organ, por nga Këshilli i Qarkut Vlorë, ç’ka vjen në kundërshtim me ligjin “Për tokën”. Sipas nenit 1 të ligjit nr. 8053, datë 21.12.1995 “Për kalimin në pronësi pa shpërblim të tokës bujqësore”, i kalon në pronësi pa shpërblim toka bujqësore personave që i kanë këto toka në përdorim. Pra që toka të kalonte në pronësi duhej të ishte më parë në përdorim. Në rastin në shqyrtim akti i marrjes së tokës në pronësi dhe akti i marrjes në përdorim kanë të njëjtin numër dhe datë: nr. 21846, datë 16.6.1996, që tregon se këto dy akte janë përpiluar formalisht nga një organ jokompetent dhe për më tepër në kundërshtim me nenin 1 të ligjit nr. 8053, datë 21.12.1995 “Për kalimin në pronësi pa shpërblim të tokës bujqësore”. Në vazhdim kjo gjykatë ka arsyetuar se me anë të vendimit nr. 88, datë 1.3.1993 të Këshillit të Ministrave, në pikën 1/a të tij, është parashikuar si zonë me përparësi turizmin territori i “Pish Poros” në Zvërnec dhe territoret kufizuese të gjirit të Vlorës. Sipas pikës 3/a të këtij vendimi për zonat bregdetare është i vlefshëm vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 321, datë 20.7.1992 “Për përcaktimin e vijës kufizuese bregdetare”. Referuar vërtetimit të Bashkisë Orikum, të administruar në dosje, toka në vendin “Nisi” përfshihet brenda zonës me përparësi zhvillimin e turizmit dhe rrjedhimisht nuk mund të shpërndahej si tokë bujqësore, pasi një gjë e tillë është në kundërshtim me ligjin.

8. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 746, datë 20.7.2010, ka vendosur të lërë në fuqi vendimin nr. 2820, datë 17.11.2009 të Gjykatës së Shkallës së Parë Vlorë, me arsyetimin se nga akti i ekspertimit i kryer gjatë gjykimit në shkallë të parë ka rezultuar se sipërfaqja prej 4500 (2500 + 2000) m², që i ka kaluar në pronësi dhe përdorim të ndjerës Qeriba Havari, ndodhet brenda sipërfaqes prej 5700 m² në pronësi të të paditurve kundërpaditës. Akti i marrjes së tokës në pronësi është i pavlefshëm, pasi është vepruar në kapërcim të ligjit, nisur nga fakti se nëna e paditësit nuk e ka marrë tokën fillimisht në përdorim dhe më pas në pronësi. Nga ana tjetër, sipas kësaj gjykate, aktet e dhënies së tokës në pronësi dhe në përdorim nuk janë lëshuar nga komisioni i tokës në bashki ose komunë, si rrjedhojë jo nga organi kompetent. Në vijim të arsyetimit në lidhje me pavlefshmërinë e aktit të marrjes së tokës në pronësi, gjykata e apelit ka arsyetuar se e ndjera Qeriba Havari është pajisur me tokë, në një vend që ndodhet brenda zonës me përparësi turizmin. Sipas nenit 2 të ligjit nr. 8053, datë 21.12.1995 “Për kalimin në pronësi të tokës bujqësore”, përjashtohen nga dhënia në pronësi tokat që përfshihen në zonat që kanë përparësi turizmin. Sipas këtij ligji toka u kalon në pronësi vetëm familjeve apo individëve që i kanë fituar si bashkëthemelues të ish-ndërmarrjes

bujqësore. Nga vërtetimi i lëshuar nga Bashkia Orikum, provohet fakti se e ndjera Qeriba Havari nuk ka qenë themeluese e ish-ndërmarrjes bujqësore, por banore e fshatit Radhimë në ditën e hyrjes në fuqi të ligjit “Për tokën”.

9. Kundër këtij vendimi, me datë 28.9.2010, ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë paditësi Hyrjet Havaraj, i cili kërkon ndryshimin e vendimit nr. 2820, datë 17.11.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe të vendimit nr. 746, datë 20.7.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe, duke e gjykuar çështjen në fakt, kanë kërkuar pranimin e padisë dhe rrëzimin e kundërpadisë, duke parashtruar shkaqet e përmendura në mënyrë të përmbledhur në pjesën hyrëse të këtij vendimi.

10. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, pas caktimit të datës për gjykimin e kësaj çështjeje në prani të palëve, nisur nga vendimi nr. 4, datë 10.12.2013 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, i cili mosmarrëveshjet me AKP-në i ka cilësuar si mosmarrëveshje civile, konstatoi se ndodhet para shqyrtimit të një padie të natyrës civile. Nga ana tjetër, kundërpadia e paraqitur në këtë gjykim, ka të bëjë me kundërshtimin e aktit të marrjes së tokës në pronësi dhe përdorim.

11. Nisur nga interpretimi i dhënë në vendimin unifikues nr. 4, datë 10.12.2013 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, vërehet se kërkimet në padi kanë të bëjnë me mosmarrëveshje të së drejtës civile, ndërkohë konstatohet se kërkimet në kundërpadi kanë të bëjnë me anulimin e një akti administrativ, pra njëri kërkim që ka të bëjë me të drejtën administrative.

12. Në këto kushte, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, çmoi paraprakisht të vërë në diskutim nëse është kompetent në lidhje me shqyrtimin prej tij të gjitha kërtimeve në këtë çështje. Një diskutim i tillë shtrohet nga ky kolegji për shkak të hyrjes në fuqi të ligjit 49/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, si dhe përcaktimit të qartë prej tij të çështjeve që do të gjykohen nga gjykatat administrative, e në të njëjtën kohë, shfuqizimit të dispozitave të Kodit të Procedurës Civile që rregullonin procedurën e gjykimit administrativ.

13. Në këtë kuptim, një ndër çështjet e shtruar për diskutim kishte të bënte me faktin se nëse në një çështje në të cilën është gjykuar së bashku me padinë edhe kundërpadia dhe këto të fundit me krijimin e gjykatave administrative vlerësohet se janë në kompetencë lëndore të gjykatave të ndryshme, cila do të jetë gjykata kompetente për shqyrtimin e çështjes. Në këtë këndvështrim përpara Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë kanë lindur dhe shtruar për diskutim problematika që kanë të bëjnë me faktin se kompetente për gjykimin e çështjes konkrete do të jetë gjykata në të cilën është paraqitur padia, apo nisur nga fakti se kërkimet në kundërpadi janë të natyrës administrative, kompetente për gjykimin e çështjes do të jetë gjykata administrative si gjykatë e posaçme. Në të njëjtën linjë arsyetimi shtrohet pyetja nëse çështja mund të shqyrtohet nga gjykata që bëhet kompetente nga kërkitimi kryesor në zgjidhjen e çështjes, apo padia dhe kundërpadia duke qenë kërtime më vete që mund të qëndrojnë edhe në mënyrë të pavarur nga njëra-tjetra, mund të gjykohen secila nga gjykata që është kompetente për t’i marrë në shqyrtim ato.

14. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, duke marrë shkas nga çështja në shqyrtim, nisur nga fakti se me hyrjen në fuqi të ligjit 49/2012, janë një mori çështjesh të kësaj natyre, të cilat kërkojnë interpretim të njëjtë nga ana e gjykatave në lidhje me kompetencën lëndore të tyre në zgjidhjen e çështjeve dhe me qëllim shmangien e qëndrimeve të ndryshme, ka çmuar të nevojshëm të shtrojë përpara Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë problemet e mësipërme, me qëllim dhënien zgjidhje jo vetëm çështjes objekt gjykimi, por edhe për efekt të unifikimit të praktikës gjyqësore për çështje të këtij lloji.

15. Në rrethanat e mësipërme, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka çmuar se çështja duhet të dërgohet në Kolegjet e Bashkuara për unifikimin e praktikës gjyqësore në lidhje me çështjet e mëposhtme:

1. Kur gjatë gjykimit të një padie me natyrë civile paraqitet një kundërpadi që ka lidhje me objektin e padisë, por ka natyrë administrative, a ka kompetencë lëndore gjykata civile të shqyrtojë kundërpadinë dhe e kundërta, kur gjatë një gjykimi të një padie me natyrë administrative paraqitet një kundërpadi e

natyrës civile, a ka kompetencë lëndore gjykata administrative ta shqyrtojë këtë kundërpadi?

2. Kur gjatë gjykimit në gjykatë të shkallës së parë, apo në gjykatë të apelit, apo Gjykatë të Lartë, janë duke u shqyrtuar së bashku padi dhe kundërpadi të natyrave të ndryshme, njëra civile dhe tjetra administrative, çfarë duhet të bëjnë gjykatat në lidhje me vazhdimësinë e gjykimit, në këndvështrim të kompetencës lëndore të tyre pas hyrjes në fuqi të ligjit 49/2012?

3. Mosmarrëveshjet që lindin nga zbatimi i ligjit 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën” dhe ligji nr. 9482, datë 3.4.2006 “Për legalizimin urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, etj., kanë natyrën e mosmarrëveshjeve civile apo administrative?

II. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë

A. Në lidhje me çështjet e shtruara për unifikim

16. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vërejnë se në çështjen konkrete janë ngritur dhe marrë në shqyrtim kërtime të parashtruara me anë të një padie dhe kundërpadie. Konkretisht, paditësi ka pretenduar pavlefshmërinë e vendimit të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të ish-Pronarëve Vlorë, ndërsa i padituri me anë të kundërpadisë ka pretenduar se akti i marrjes së tokës në pronësi dhe në përdorim nga paditësi është akt i pavlefshëm.

17. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, pasi morën në shqyrtim çështjet e shtruara për unifikim, theksojnë se pas shumë diskutimesh të zhvilluara prej tyre, ato nuk arritën në një konkluzion unifikues në lidhje me dy çështjet e para të shtruara para tyre për diskutim dhe unifikim.

18. Në lidhje me çështjen e tretë të shtruar për diskutim dhe unifikim, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë çmojnë se nuk ndodhen para rastit në të cilin është i nevojshëm njësimi i praktikës gjyqësore, pasi nuk konstatohet ekzistenca e interpretimeve apo praktikave të mëparshme të ndryshme nga ana e gjykatave të faktit, apo edhe në mes vetë Kolegjeve të Gjykatës së Lartë.

19. Megjithatë, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë gjejnë me vend të trajtojnë natyrën e akteve të marrjes së tokës në pronësi, duke pasur parasysh legjislacionin që rregullon nxjerrjen e këtyre akteve.

20. Konkretisht, këto kolegje theksojnë se aktet e marrjes së tokës në pronësi janë akte administrative të një natyre individuale. Me nxjerrjen e këtyre akteve konkretizohet veprimtaria e organit të përcaktuar nga ligji për kryerjen e procesit të ndarjes së tokës bujqësore, sipas kriterëve të përcaktuara në ligj. Këto akte nxirren nga organe të krijuara me anë të ligjit nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën”, të ndryshuar, dhe rregullimeve ligjore të mëvonshme, në zbatim të kompetencave të dhëna nga ligji dhe sipas një procedure të caktuar, të mbështetur në Kodin e Procedurave Administrative. Ligjvënësi u ka dhënë të drejtë organeve të krijuara me ligj të posaçëm që me anë të këtyre akteve të disponohet mbi të drejtën e pronësisë së tokës bujqësore nga pronë shtetërore në pronë private.

21. Ligji 49/2012, në nenin 2 të tij, ka dhënë edhe kuptimin se çfarë do të kuptohet në funksion të këtij ligji me akt administrativ individual dhe si i tillë është: *“çdo vullnet i shprehur nga organi publik, në ushtrim të funksionit të tij publik, ndaj një ose disa subjekteve individualisht të përcaktuara të së drejtës, që krijon, ndryshon ose shuan një marrëdhënie juridike konkrete”*.

22. Në rastin konkret, me anë të ligjit nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën”, të ndryshuar, shteti, përmes organeve të përcaktuara me rregullimin ligjor të posaçëm, u jep tokë bujqësore në përdorim ose pronësi individëve sipas kategorive të caktuara në ligj, kundrejt disa kriterëve të përcaktuara, pa pasur parasysh pronësitë e mëparshme në këto toka bujqësore, me kushtin që nëse përdorimi i tokës bujqësore nuk përdoret sipas destinacionit të saj, personit që ka përfituar i hiqet e drejta e përdorimit të saj. Jo vetëm kaq, por janë organet e caktuara me ligj të cilat bëjnë ndarjen e tokave bujqësore sipas kriterëve ligjore dhe nëse përfituesi i tokës bujqësore, brenda një afati të caktuar pas ndarjes së kësaj të fundit, nuk e merr aktin e lëshuar nga organi që ka kryer ndarjen, atëherë kjo tokë i kalon në pronësi shtetit. Në këtë mënyrë, organet kompetente për dhënien e akteve të marrjes së tokës në pronësi janë veshur me pushtet shtetëror dhe kjo natyrë disponimi merr karakterin e së drejtës publike.

23. Nisur nga legjislacioni në lidhje me kalimin në pronësi pa shpërblim të tokës bujqësore dhe në

përgjithësi legjislativoni ynë i të drejtës administrative, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë sjellin në vëmendje se disa nga kriteret që gjykatat duhet të mbajnë parasysh nëse një mosmarrëveshje është apo jo e natyrës administrative kanë të bëjnë me: a) njëra nga palët në mosmarrëveshje ka natyrën e organit të administratës publike, në kuptim të rregullimit ligjor në fuqi dhe, në kuadër të kryerjes së veprimtarisë të njohur nga ligji, ushtron pushtetin e tij diskrecional ndaj palës tjetër; b) veprimtaria e organit të administratës publike bazohet në një ligj të posaçëm të së drejtës publike dhe vetë marrëdhënia juridike që krijohet në mes palëve buron nga një ligj i të drejtës publike; c) kjo veprimtari e organit të administratës publike, që konkretizohet me nxjerrjen e aktit, duhet të veprojë në drejtim dhe të ketë si bazë interesin publik.

24. Sa më sipër, edhe mosmarrëveshjet që burojnë nga aktet e marrjes së tokës në pronësi, që kanë të bëjnë me kundërshtimin e tyre, janë të natyrës administrative, pavarësisht natyrës civile të pasojave që akti i dhënies së tokës në pronësi apo përdorim ka sjellë për palët e interesuara. Këto akte, pavarësisht se në thelb krijojnë pasoja që kanë të bëjnë me të drejta civile siç është edhe e drejta e pronësisë, janë akte të nxjerra nga organet e përcaktuara me ligj për të ushtruar në interesin publik pushtetin e tyre të dhënë nga ligji, në lidhje me ndarjen e tokës bujqësore. Në këtë rast këto organe disponojnë mbi të drejta pronësie për pronën publike, duke ndryshuar statusin juridik të saj në pronë private.

B. Në lidhje me zgjidhjen në themel të çështjes

25. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë se vendimi i Gjykatës së Apelit Vlorë nr. 746, datë 20.7.2010, i cili ka lënë në fuqi vendimin nr. 2820, datë 17.11.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, është një vendim i marrë në respektim të plotë të ligjit dhe i mbështetur në provat e marra në shqyrtim. Në këto kushte, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë se rekursi i paraqitur nga ankuesi Hyrjet Havaraj nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të K.Pr.Civile, të cilat të mund të bëjnë të cenueshme vendimet e gjykatave më të ulëta.

26. Rezulton e provuar nga të gjitha aktet që ndodhen në dosjen gjyqësore që gjykatat kanë shqyrtuar dhe vënë në diskutim titullin e pronësisë me anë të të cilit pala paditëse ushtron të drejtat e saj mbi sipërfaqen e tokës objekt konflikti gjyqësor. Pala paditëse ka kundërshtuar titullin e pronësisë së palës së paditur, nisur nga fakti i pretenduar prej saj se është pronare dhe poseduese e ligjshme në pasurinë objekt gjykimi. Në kuptim të nenit 12 të Kodit të Procedurës Civile, pala që pretendon një të drejtë ka edhe detyrimin që ta vërtetojë ekzistencën e saj dhe gjykata, në mbështetje të nenit 16 të këtij Kodi, e zgjidh çështjen pa u lidhur me përcaktimin ligjor të parashtruar prej palëve.

27. Në këtë këndvështrim, me të drejtë gjykatat e faktit kanë marrë paraprakisht në shqyrtim vlefshmërinë e titullit të pronësisë së paditësit, pasi ky i fundit ka pretenduar cenimin e të drejtave të tij në pasurinë objekt gjykimi, për shkak se ishte ai pronar në atë pasuri. Në këtë mënyrë, që gjykata të mund të shprehej nëse këto të drejta janë cenuar apo jo nga pala e paditur, fillimisht ajo duhej të verifikonte nëse këto të drejta ekzistonin, e thënë ndryshe, fillimisht gjykata duhej të verifikonte nëse titulli i pretenduar nga paditësi mbi pasurinë objekt gjykimi ishte i vlefshëm apo jo.

28. Konkretisht, trashëgimlënësja e paditësit, e ndjera Qeriba Havaraj, ka përfituar 2500 m² sipërfaqe tokë bujqësore me anë të aktit nr. 21846, datë 16.6.1996, në vendin e quajtur “Nisi”, në Radhimë (me kufijtë përkatës dhe po me këtë akt) dhe po në të njëjtin vend i është dhënë edhe 2000 m² tokë në përdorim. Ndërkohë në të njëjtin vend, me anë të vendimit nr. 113, datë 19.12.2007 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish Pronarëve Vlorë, të paditurve kundërpaditës u është njohur dhe kthyer në pronësi një sipërfaqe prej 5700 m². Nga pretendimet e paditësit, por edhe nga akti i ekspertimit i kryer në gjykatën e shkallës së parë, ka rezultuar se titujt e pronësisë që dispononin secila palë ndërgjyqëse, bënë fjalë për pasuri të ndodhura në të njëjtin vend dhe nga pikëpamja juridike këto pasuri, të pasqyruara në këta tituj që disponon secila palë, krijojnë mbivendosje me njëra-tjetrën.

29. Në lidhje me vlefshmërinë e titullit të palës paditëse ka rezultuar e provuar se nëna e paditësit

është pajisur me atë titull me aktin e datës 16.6.1996, mbështetur në ligjin nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën” dhe Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 452, datë 17.10.1992 “Për ristrukturimin e ndërmarrjeve bujqësore”. Me anë të këtij akti të ndjerës Qeriba Havari i janë dhënë 2500 m² sipërfaqe toke arë, në pronësi dhe në të njëjtin vend edhe një sipërfaqe prej 2000 m², në përdorim.

30. Ligji nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën” në nenin 5 të tij parashikon se u jepej tokë në pronësi familjeve që ishin anëtare të kooperativës bujqësore, ndërsa në nenin 6 të tij, ky ligj parashikon se: *“Familjeve me banim në fshat, që nuk janë anëtare të kooperativës bujqësore dhe familjeve që punojnë e banojnë në ndërmarrjet bujqësore u jepet në përdorim tokë bujqësore..”*. Ndërkohë, në kohën kur është nxjerrë akti në favor të së ndjerës Qeriba Havari, ishte në fuqi ligji nr. 8053, datë 21.12.1995 “Për kalimin në pronësi pa shpërblim të tokës bujqësore”, i cili sipas përcaktimit në nenin 1 të tij kishte për qëllim rregullimin ligjor të kalimit në pronësi pa shpërblim të tokës bujqësore familjeve bujqësore, apo individëve që e kishin atë në përdorim. Por, ky ligj nuk lejonte kalimin në pronësi të tokave bujqësore në zonat që sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 88, datë 1.3.1993, “Për miratimin e zonave që kanë përparësi turizmin”, ishin përcaktuar si zona që kishin përparësi turizmi, me përjashtim të familjeve apo individëve që kanë përfutur tokë bujqësore si bashkëthemelues të ish kooperativave apo ndërmarrjeve bujqësore. Sipas këtij ligji dhe rregullimeve nënligjore të dala në bazë dhe zbatim të tij, toka bujqësore që kalonte në pronësi duhej që më parë të ishte dhënë në përdorim. Nga provat e administruara ka rezultuar se të ndjerës Qeriba Havari me një akt të vetëm i është dhënë tokë si në pronësi, ashtu edhe në përdorim, mbështetur në ligjin nr. 7501, datë 19.7.1991, ndërkohë që kishte hyrë në fuqi ligji nr. 8053, datë 21.12.1995 “Për kalimin në pronësi pa shpërblim të tokës bujqësore”.

31. Njëkohësisht nga hetimi gjyqësor ka rezultuar se sipërfaqja e tokës bujqësore, objekt konflikti gjyqësor, ndodhet në territoret që sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 88, datë 1.3.1993 “Për miratimin e zonave që kanë përparësi turizmin” janë klasifikuar si zona turistike. Sipas këtij vendimi të Këshillit të Ministrave si zona me përparësi turizmin është konsideruar: Bregdeti Adriatik – territoret nga “Pishë Poro” në Zvërnec, ato kufizuese të Gjirit të Vlorës. Fakti që sipërfaqja e dhënë të ndjerës Qeriba Havari ndodhet në zona me përparësi turizmin vërtetohet edhe nga shkresat e Bashkisë Orikum të administruara në dosje. Nga ana tjetër, pala paditëse nuk e ka vërtetuar faktin se e ndjera Qeriba Havari ka qenë bashkëthemeluese në Ndërmarrjen Bujqësore Radhimë apo në kooperativë bujqësore që të mund të përfitonte tokë në pronësi në zona me përparësi turizmin. Në këto kushte, këto sipërfaqe toke bujqësore nuk mund të jepeshin në pronësi dhe sipas nenit 3 të ligjit nr. 8053, datë 21.12.1995, kjo sipërfaqe toke mbetej pronë shtetërore.

32. Kolegjet e Bashkuara theksojnë se paditësi duhej të provonte dhe të vërtetonte pronësinë e tij mbi pasurinë e paluajtshme, në mënyrë që të legjitimohej në ngritjen e padisë. Këtë qëndrim ka mbajtur edhe në vendimin nr. 27, datë 27.7.2009 Gjykata Kushtetuese, e cila është shprehur se: *“Sipas nenit 27/a të ligjit nr. 7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, nëse individi kërkesues nuk është dakord me vendimin e Komisionit, ai ka të drejtë ta kundërshtojë këtë vendim drejtpërdrejt në gjykatë. Vendimet e organeve të administratës ka të drejtë t'i kundërshtojë në gjykatë, përveç kërkesuesve, edhe çdo person tjetër që pretendon për vete të drejta pronësie.....Gjatë gjyqimit të iniciuar prej subjekteve të mësipërme, përveç të tjerave, hetohet dhe vërtetohet dhe fakti nëse këtyre subjekteve u është cenuar apo jo e drejta e pronësisë dhe, çdo vendim gjykate që do të anulonte pjesërisht ose plotësisht vendimet e organit përkatës së administratës, duhet të konfirmojë njëkohësisht edhe të drejtën e tyre të pronësisë”*.

Kështu në rastin konkret, paditësi, duke mos provuar pronësinë e tij në pasurinë objekt konflikti gjyqësor, nuk legjitimohet në ngritjen e padisë.

33. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, si një gjykatë ligji, në mbështetje të analizës së mësipërme, çmojnë se gjykatat e faktit e kanë zbatuar drejt ligjin dhe e kanë zgjidhur çështjen mbështetur në provat e marra prej tyre në shqyrtim, e si pasojë vendimmarrja e tyre duhet lënë në

fuqi.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, mbështetur në nenin 485/c të K.Pr.Civile,

VENDOSËN:

Lënien në fuqi të vendimit nr. 746, datë 20.7.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë.

Ky vendim është unifikues dhe dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Xhezair Zaganjori (kryesues), Ardian Dvorani, Ardian Nuni, Aleksandër Muskaj, Guxim Zenelaj, Andi Çeliku, Medi Bici, Edmond Islamaj, Shkëlzen Selimi, Artan Zeneli, Admir Thanza, Artan Broci, Tom Ndreca, Arjana Fullani, Evelina Qirjako, Majlinda Andrea.

KËRKESË

Shtetasi Jorgji Them Prifti kërkon pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lushnjë shpalljen të vdekur të shtetasit Andre Prifti, i datëlindjes 3.9.1969.

KËRKUESI

Jorgji Prifti

KËRKESË

Shtetasja Mimoza Beluli kërkon pranë Gjykatës së Rrethit Vlorë shpalljen të zhdukur të shtetasit Romeo Beluli, i datëlindjes 18.3.1968.

KËRKUESE

Mimoza Beluli